

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

1 - вариант

I. Калян Санжин «Теегтэн нерэдсн частр» поэмн тасрха айслулж умшгн.

Тег мини, теегм,
Теңкэн уга эңкр.
Асрад - өскөн чамаһан
Альд би мартхв!
Сарарн сөөһим мануллач,
Салькарн өлгөһим саатуллач,
Нарни алтн уургарн
Намаг увжад өсклэч...
Альвлн адрад оольдг
Андн оран толһад
Алдл уга хайдг
Адучд бахтж йовлав.
Шүрүн килһсн арһмжиг
Шунж, кесг эвклэв.
Ора мөрнэ толһад
Ол сааж цөөлдлэв.
Хама һазрт йовб чигн
Хальмг теегм сангдна,
Халуч зүркм телүлж,
«Хэрнэв!» гиж аздлна.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Калян Санж кезэ төрсмн?
2. Калян Санжин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Баатр багшин өөнд»
 - «Тамара»
 - «Теегтэн нерэдсн частр»
 - «Хальмг келн»
 - «Теегин баатр»
4. «Тамара» гидг үүдэврэн шүлгч кенд нерэдсмн?
5. «Теегтэн нерэдсн частр» гидг үүдэвртэн шүлгч ямаран седв босхжана?
6. «Хальмг келн» гидг үүдэврин учр-утх нээлһтн.

III. «Хальмг тег» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг күүнэ жирһлд тег ямаран орм эзлнэ?
2. Хальмг теегт нерэдсн билгтирин ямаран үүдэврмүд тадн меднт?
3. Хальмг тег тана жирһлд ямаран орм эзлнэ?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

2 - вариант

I. Эрнжэнэ Константина «Аңһучин көвүн» гидг түүкин тасрха айслууж умштн.

Зуухст, цандгудт хурсн хурин тогтал усн буслм зуна халун өдр. Иим халун өдриг хальмг улс «ноха һаңһым халун» гиж келдмн.

Күн сүүдр темцэд, толһаһан бүркцхэнэ. Үкрмүд сүүлэн хүрүлэд, тесж бээж чадад, шоодраглад гүүлднэ. Хөд нег-негнэнь сүүдрт толһасан буттулад, шооһад эңклэд зогслдна.

Хаалһар, халцха һазрар нүцкн көлөр ишкж йовж болхш: хээрэд, хуухлад, цонаһад бээнэ. Зо деегүр жирлзсн жирлһнэ бийнь эн халунд хээлжэх бээдлтэ, тег теңгр хойрин хоорндаһур медг-үлг жирлзнэ.

Һал үдин алдн. Буслжах хээснэс һарчах ур мет аһар ам-хамрар орж ирвлзнэ.

Һаңһр-һаңһр гиһэд нег темэтэ күн ардан көвүһэн сундлсн Нармин Күнкрг өөдлэд, совр-совр хатрад йовна. Темэнэ өмн бөкнднь хойр бу сольвад дэвүрлэтэ: негнь – мөһлцг хорһлжн сумар хадг, негнь – үүрмг бурчгар хадг хйор амта хавал.

Буульдг яр-шар иңгн тасрхан уга бууляд, хээкрэд, негл мордж йовх күүкн кевтэ эгзэнэд ууляд йовна.

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Эрнжэнэ Константин кезэ төрсмн?
2. Эрнжэнэ Константина төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Хойр зүркн»
 - «Элстин уласд»
 - «Аңһучин көвүн»
 - «Һалан хадһл»
 - «Байн тег»
4. «Аңһучин көвүн» гидг үүдэврин һол дүр заатн.
5. «Һалан хадһл» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран һол төрмүд босхжана?
6. «Хойр зүркн» гидг үүдэврин учр-утх цээлһтн.

III. «Хальмг авъясмуд» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг авъясмудын тускар тадн ю меднт?
2. Хальмг авъясмудын тускар бичсн үүдэлтһриг заатн.
3. Ямаран авъясмуд тана өрк-бүлд күцэгднэ?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

3 - вариант

I. Санһжин Босян «Теегм» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Ээжинм альхн болгсн
Энкр төрсн теегм –
Онһдин мини дүүжнм,
Онһдин мини шивәм.
Умш элсн болһнлань
Өвкнрин көлсн зуурата,
Уняртсн шарлжта аһарлань
Экинм уург холята.
Цадх өлсх хойрадм
Чилгч уга булгм,
Даарх, көрх кемдм
Даңгин халута һулмтм.
Ө-шуһу модн,
Өндр уул угаһар
Давста нурһн деерән
Тегн халцхадан өсклө.
Орчлңгин сонһн хамгиг
Үзхдм герлән зүүлһлө,
Олыг дахад йовхдм
Өвр деерәсн буулһла.

II. Сурвмудт хэрү өггн:

1. Санһжин Бося кезә төрсмн?
2. Санһжин Босян төрсн һазр - усна нер чикәр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:

«Теегм»
«Һурвн хурһн»
«Хальмг цә»
«Наташа Качуевская»
«Өнчнә кишгнь өвртнь»

4. «Өнчнә хөвнь өвртнь» гидг үүдэврин һол дүринь заатн.
5. «Төрскни күүкд» гидг дегтртән түүрвәч кенә тускар бичсмн?
6. «Теегм» гидг үүдэврин учр-утх цәэлһтн.

IV. «Хальмг цә» гидг төрәр ахр текст тогтатн, амн үгәр келж өггн.

1. «Цә шиңгн болв чигн хотын дееж» гиж юн учрар келгднә?
2. Хальмг цәэд нерәдгдсн ямаран үүдэврмүд меднт?
3. Тана өрк-бүлд хальмг цәәһин ямаран авъясмуд күцөгднә?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

4 - вариант

I. Доржин Басңгин «Теегин цолд» гидг келврин тасрха айслууж умшгн.

Кир- кемжэн уга өргн көдэ теегин нурһн кевтэн адрг садрг хойрар конднц, ут уга дүүрң. Цагин бээдл ора болчкад жора билэ. Амн цээм һаңта халун салыкна үлэлһнд өөдлж, аһарт халһрсн, будһһрсн шар тоормиг дахж, бас мини хотна ишкэ гермүдин утан өөд хадж цоонгржасн болх.

Дөрвн үзг, нээмн зовкд э - чимэн уга, таг таңхм дүлэ, уудьврта цаһан күдн уняртж, зунын цунцг халун хар хурмш гериг шарж, амнд шүлсн өткрэд, салыкнд шатсн урл зөркэтэд, сүүдр дахж сунж кевтсн похан шүлсн халсад, кинь давхцад һанһад ирхлэ, чачрлдг сүүдр олдшго, цанһсн ундан хэрүлдг усн күртдго, көлсән арчдг альчур уга, көлән халун шораһас хальчлдг башмг уга кеерин күүнэ седкл ямаран кевэр бүтцгүрдг болх?

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Доржин Басң кезэ төрсмн?
2. Доржин Басңгин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Туурмж»
 - «Эзн»
 - «Тоһруна туск баллад»
 - «Теегин цолд»
 - «Чик хаалһ»
4. «Туурмж» гидг үүдэврән түүрвэч кенд нерэдсмн?
5. «Теегин цолд» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран тор босхжана?
6. «Эрәсэн төлэ» гидг үүдэврин учр-утх цээлһтн.

III. «Төрсн һазрм» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Күүнэ жирһлд төрсн һазр ямаран чинр зүүжэхинь хальмг бичэчирин үүдэврмүдэр дамжууж цээлһтн.
2. Төрсн һазр-уснаннь тускар келж өгтн.
3. Тана аэмгэ нертэ улсин нерд заатн.

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

5 - вариант

I. Тачин Анжан «Салдсин эк» гидг түүкин тасрха айслууж умшгн.

Иигэд сөөнь өрэл давтл Баранкинд нэр шуугв. Өмтн тарад, хэрхмн болад ирхлэ, Баранк босад:

- Нэ, күүкд минь, «үгинь - утхтань сэн, нээрин - ахрнь сэн» гиж келдг. Нааран цуглрж ирэд, дээнэ келэр йовад, менд ирснднь байрлад, Бембэд нерэдсн нээрт орлцсндтн ханжанав. Мана өмн кех - күцэх ик төрмүд бээнэ. Көдлмшэрн, зуг көдлмшэрн орн-нутган дөннж, өөдэн хархднь тулг болх улс - таднт. Олн таднан үзэд бээхлэрн, Саһан үзсн болад, урд үзсн му тоотан цугинь мартнав.

Биитн ода чигн таднларн хамдан сээхн жирһлин тосхлтд орлцх арһтав. Хойр көлм хооран хэртл, эн хойр харм атхдган ууртл таанртан, үрдүдтэн, нүдн - амн болад йовх седклтэв, юнгад гихлэ, би - салдсин экв, - гиж келэд, Бембин ээм түшэд, Баранк босв.

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Тачин Анжа кезэ төрсмн?
2. Тачин Анжан төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Дармин хар толһа»
 - «Хальмг келн»
 - «Эцкин сүл бичг»
 - «Мини тулг»
 - «Багштан»
4. «Саһин көвүд» гидг үүдэврэн түүрвэч кенд нерэдсмн?
5. «Салдсин эк» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Дармин хар толһа» гидг үүдэврн учр-утх цээлһтн.

III. «Гөрэсн – теегин аң» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Гөрэснэ тускар ю меднг?
2. Эн аңгиг харлһна төлө Хальмг Таңһчд ямаран керг күцэгднэ?
3. Гөрэснд нерэдгдсн ямаран үүдэврмүд тадн умшлт?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

6 – вариант

I. Нармин Морхажин «Хар келн тоһрун» гидг романа тасрха айслууж умштн.

Өргн тег энгдэн көкрэд, намчрад одсн бээнэ. Теңгр йир цегэн, деер көкрнэ. Тенд – эдүкн күрисн өндр толһа деер – хар шовун хан ширэдэн суусншң делгү теегэн харвад, живрэн сөвсн сууна.

Моһа мет матъхизж гүүсн, оһн судл-шиирэн бийэсн иигэн-тиигэн салһсн һашун Сала гидг һолын белчрэр эргэд, нег цөөкн баран һарад ирв. Өмн бийднь – хойр-һурвн мөртэ күн, дарунь цар, темэ татсн тергд, ардаснь ацата үкр туусн, ардан темөһән көтлсн мөртэ улс дахлдв.

Өмн йовсн улсас негнь тасрад, довтлад һарад одв. Күлг түүг эрсн мет жора сулдсиг олзлад, шивсн шавр мет шуугад одв. Деернь суусн күн чигн хаврин аһарт согтсн, хальгсн зүркән бәрж эс чадсн кевтэ, сагирсн үсән сержңсн салькнд делсэд, һасн мет шовав.

II. Сурврмудг хэрү өгтн:

1. Нармин Морхаж кезэ төрсмн?
2. Нармин Морхажин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:

«Санж»
«Эңгин нег көвүн»
«Манц һол»
«Хар келн тоһрун»
«Сталинград»

1. Нармин Морхаж номин халхар ямаран төрэр шинжт кесн билэ?
2. «Хар келн тоһрун» гидг үүдэврин һол төрнь цөөлһтн.
3. «Сталинград» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Дөрвн зүсн мал» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Кезэн-кезэнэс нааран хальмгуд асрж йовсн дөрвн зүсн малын тускар келж өгтн.
2. Хальмг тохма малын тускар ю меднт?
3. Малч күүнэ эрдмд нерэдгдсн ямаран үүдэврмүд меднт?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

7 - вариант

I. Көглтин Даван «Ухана буцлт» гидг поэмин тасрха айслулж умшгтн.

Худгшнц нүк малтж,
Өтрлж цуг алвтарн,
Отг-нутг, ээмгэрн
Орж бүгтх болв.
Темдгтэ туужд үлдсн
Төр өдрэс авн
Төмр шовуна харлцсн
Төрсн нутг өтрлж,
Һазр дор орж,
Һаслң зовлң эдлж,
Сохр нумн кевтэ,
Солң герл үзлгө
Нар, хавр, ноһа,
Намчрсн цецгүд мартж,
Көк теңгрин дүр,
Көгшднй зүүндән үзж,
Көөркс, удан бээв ...

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Көглтин Дава кезэ төрсмн?
2. Көглтин Даван төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
«Сар-Герл»
«Өмтин сээхн апрель»
«Үннэсн цөкрсн угав»
«Ухана буцлт»
«Жаңһр, Хоңһр альдвт»
4. «Сар-Герл» гидг үүдэврэн түүрвэч кенд нерэдсмн?
5. «Ухана буцлт» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Герэсн» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Баатрлыг дуулвр «Жаңһр» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Баатрлыг дуулвр «Жаңһрин» тускар тадн ю меднт?
2. Жаңһрин баатрмудын нерд заатн.
3. Нертэ жаңһрчнрин нерд заатн.

8 - вариант

I. Инжин Лижин «Харалта өдрмүд» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Өмтэр дүүрсн вагон болһна үүдинь терүнэ дахуль болгч салдемуд хааһад, һаһаһаснь күдр төмрөр төдгчкнэ. Вагон дотр шахцлдсн улс эмд бээх арһ ухалад, һурвн давхр харһа нар деер арһта орм булалдад, бичкдүдтэн хот өгидэд, шууглдад бээцхэнэ. Вагон дунд төмр беш «буржуйка» бээнэ. Терүг халулж, шатах түлэ хээлдж бээцхэнэ, жинь киитнэс хальчлх арһ терүнд бээнэ гиж, терүнд хальмгуд шүтж бээцхэнэ.

Вагоднь цуһар дүүрсн эшелон болһн күржннж көндрэд, уужмур һарад бээнэ. Терүнэ ардаснь дахлдж, дарукнь йовна. Эшелон болһна һарч йовлһн аһу ик өвдкүр терүнд йовх улсин седклд үүдэнэ.

Таш-пиш гисн ээтәһәр поезд ормасн көндрхлэ, төрсн һазр болн хальмг өмтн хоорндк мөңк залһлдан тасрсн болж соңсгдна. Дивное күртл үдшэгч дууһан өргэд, доңһдулж ирсн хальмг теегин мөңк иньг – салькн, һарлцсн улсасн хаһцад, ормдан, тендэн үлдсн болж, элстихнэ зүрклдг тачал үүдэнэ ...

«Сивр тал! Сивр тал!» гинэд, эргмдэн, өмнөн зарлжах мет, дууһар паровоз хээкрэд йовна.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Инжин Лиж кезэ төрсмн?
2. Инжин Лижин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Ольдан күүкн»
 - «Юрий Клыков»
 - «Харалта өдрмүд»
 - «Бадм цецгин туск домг»
 - «Экин келвр»
4. «Мартгдшго нерд» гидг дегтрэн түүрвэч кенд нерэдсмн?
5. «Харалта өдрмүд» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Экин келвр» гидг үүдэврин учр-утхинь цээлһтн.

III. Хальмгудыг Сиврүр туулһсна төрөр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмгудыг Сиврүр туулһсна төрөр тадн ю меднт ?
2. Хальмг утх-зохъялд эн һашута төр яһж хаһлгдсмн.
3. Тана өрк-бүлд хальмгудын туужин эн халхин тускар ямаран тодлврмуд хадһлгдна?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

9- вариант

I. Бадмин Алексейин «Алти шорад даргддо» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

- Адуч, чамаг мини сүл герэс күнэх гиж меднэв. Мини хойр сара цэргвзнэс өгчк. Дэкэд эн мини ордениг Кермд өгчк. Герэслэд хадлж йовг. Намаг үкж одхла, эн Широлагин нег начальник авчкх, эс гиж хайчкх, - гинэд, Пүрвэ колс арчдг бор альчур дотрас Улан Тугин орден һарһад, зүн альхн деерэн тэвчкэд, барун альхарн һүрв дэж илчкэд, Адучд өгчкв.

Түрүн авгтан Адуч Пүрвэлэ зүтклэд хөрхөр седжэлэ. Кен болв чигн гемндг, кен чигн эцдг, болв гемнсн күн эдгдг гиж керлдхэр седчкэд, үүриннь нүд болн эцэд, чинэн-чидлэн алдсн цогцинь үзчкэд, дэкэд Пүрвэ ондан улсла эдл эвлүллһэр болдг күн бишинь сээхн меддг Адуч терүнэ келсн үг – герэслин үг болжана, гиж санв. Адуч ирэд һарсна маңһдуртнь Жалхан Пүрвэ өңгөж тисн зэңг ОК-ан баракас ирв. Тиигэд, хойр жил дундурт дээнэ халун һалд шатлго һарсн Пүрвэ, эн Ар Уралын тайга дунд күд чолу чавчлһнд болн киитн, чиигтэ бетон зөөлһнд бээсн чидлэн геһһэд, хөрн хойр наста цагтан өңгөв.

II. Сурвмудг хэрү өгтн:

1. Бадмин Алексей кезэ төрсмн?
2. Бадмин Алексейин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Зултрһн – теегин ноһан»
 - «Цаһан толһа»
 - «Алти шорад даргддо»
 - «Эцкин сүл үг»
 - «Арнзлын гүүдл»
4. «Алти шорад даргддо» гидг үүдэврин һол дүринь заатн.
5. «Алти шорад даргддо» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран төр босхжана?
5. «Эцкин сүл үг» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. Хальмг цэргчнриг Широковск ГЭС тосхлһнд туулһсна төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг цэргчнриг Широковск ГЭС тосхлһнд туулһсна төрэр тадн ю медит?
2. Хальмг утх-зохъялд эн һашута төр яһж халһгдсн.
3. Тана өрк-бүлд хальмгудын туужин эн һашута йовдлын тускар ямаран тодлврмуд хадһлгдна?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

10- вариант

I. Хоньна Михайлын «Улан бадм болхув» гидг үүдэврин тасрха айслулж умштн.

Кемр намаг
уга болсн цагт,
Күүкд мини,
медтн: би һазрт
Төрүц кевтшгов.
Хавртнь нарнур девшхув,-
Теегин улан
бадм цецг болхув.
Кемр, намаг
уга болсн цагт,
Күүкд мини,
медтн: нанур хаврт,
Таньл, үзлэн
дахулад иртн, күлэнэв,
Теегин улан
бадмин нүдэр үзнэв.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Хоньна Михаил кезэ төрсмн?
2. Хоньна Михайлын төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
«Адуч»
«Чи медхмч, Смоленскин һазр»
«Элст – Таңһчимм хотн»
«Эцкимм һазр»
«Миша Черный гиснь – бив!»
4. Хоньна Михайлын түрүн шүлгин неринь заатн.
5. «Чи медхмч, Смоленскин һазр» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран тор босхжана?
5. «Эцкимм һазр» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Бамб цецг» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Бамб цецгин тускар тадн ю меднт?
2. Хальмг билгтнрэс кен, ямаран үүдэвр бамб цецгт нерэдж бичемн?
3. Тадн хаврт өрк-бүлэрн теегт һарч бамб цецгиг һөөхдвт?

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
11- вариант

I. Сэн-Белгин Хасрин «Өнчн бөк» гидг үүдэврн тасрха айслулж умштн.

Өнчн бөк диилхд
Өмнэснь ицэд агслав,
Өргэд цоксна хөөн
Өврн бахтж зогслав.
Үрсд диилсн бөкин
Үнн батлх зөвтө.
Түүг шүүгдсн улс
Түүмһж һутх лавта.
Сээчүд дотрас босад
Сөрсөж Инжр келв:
- Махсж ирсн, нохад
Мөрэн өгхшив,- болв.
- Мөрн нанд керго.
Марһа авсм болх!
Диилсндм цуһар ханж,
Делкән арнзл унулх.
Делкән хурдн арнзлас
Давдг мөрн бээхий?
Олнас босгсн бөкиг
Отгар нурһдад диилхий?

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Сэн-Белгин Хаср кезэ төрсмн?
2. Сэн-Белгин Хасрин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:

«Өнчн бөк»
«Дольган»
«Бичкн ялч»
«Бурата һол деер»
«Харуңһуһас һарлһн»

4. «Өнчн бөк» гидг үүдэврн һол дүринь заатн.
5. «Өнчн бөк» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран төрмүд босхжана?
6. «Ах-дү хойр» гидг үүдэврн учр-утхинь цээлһтн.

III. «Хальмг улсин бөк бэрлдән» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келтн.

1. Хальмг улсин бөк бэрлдәнэ тускар тадн ю меднт?
2. Хальмг баатрмудын кезэңк марһана тускар хальмг бичэчнрәс кен, ямаран үүдэвртән бичсн?
3. Тадн бөк бэрлдөһөр соньмсдвт?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

12- вариант

I. Сусен Аксена «Теегин үрн» гидг үүдэврн тасрха айслулж умшгн.

«Ааку гидгчн - өвөрц,
Акад күн. Көшхш.
Киитн күчр гиж
Көл, харнь даархш.
Цаста ус уучкна.
Цохднь цаң буучкна.
Сусен өңгтэ «шуһрмг»
Сахлын үзүртнь шавшлдна.
Халун, күчтэ чавчлданд
Хойр үлд авчкна.
Нег үлдэрн чавчна,
Нег үлдэрн хатхна.
Дөрвдгч дивизин толһач -
Дурта теегин үрн.
Мөрн корпусин дундан
Магна нүүртнь йовна.
Харцх шовуна хэлэцтэ,
Харадан живр сахлта,
Бүргд шовуна шүүрлһтэ,
Барана занчнь делсэтэ...

II. Сурвмудт хэрү өггн:

1. Сусен Аксен кезэ төрсмн?
2. Сусен Аксена төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Зөргин хаалһар»
 - «Теегин үрн»
 - «Юрий Клыков»
 - «Төрскн тег»
 - «Хомутниковин туск ухалһн»
4. Сусен Аксена нуувч неринь заатн.
5. «Теегин үрн» гидг үүдэврн һол төрнь заатн.
6. «Юрий Клыков» гидг үүдэврн учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Теегин алдр үрд» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өггн.

1. Залу-зөргэрн алдршсн хальмг баатрмудын тускар ю медиг?
2. Залу-зөргэрн алдршсн баатрмудт нерэдгдсн үүдэврмүд заатн.
3. Баатр улсин туск ямаран туужс өрк-бүлдтн хадһлгдна?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

13- вариант

I. Шугран Веран «Делгэ Эрднь» гидг үүдэврин тасрха айслулж умштн.

Тең хол харсач
Теегин үрн Эрдни,
Зун баатрла эдл,
Зөргтэ гисн сержант.
Мергн хаһач төвлв,
Немшин машин шатв,
Мана Эрдни давтв,
Нитгрж утан бүслв.
Бүркг хар теңгрэс
Бомб күржннж унна,
Баатр Эрдни немшүр
Болд суман илгэнэ.
Коммуна партин даалһвр
Коммунист Эрднь күцэв.
Энүг Алтн Одар
Эк - Төрскнь ачлв.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Шугран Вера кезэ төрсмн?
2. Шугран Веран төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Мини Төрскн»
 - «Улан өөдм»
 - «Делгэ Эрднь»
 - «Түрүн хоңх»
 - «Хальмг күүкн»
4. Шугран Веран бичсн ямаран дуд тадн меднэт?
5. «Мини Төрскн» гидг үүдэврин чинр-утхинь цээлһтн.
6. «Мини балһсна уульнц» гидг хуранһуд ямаран үүдэврмүд орсмн?

III. «Хальмг Таңһчин частр» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг Таңһчин частрин үгинь кен бичсн?
2. Хальмг Таңһчд ямаран белгдлмүд бээнэ?
3. Хальмг улс бийэн «Улан залатнр» гиж юн учрар нерэднэ?

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

14- вариант

I. Эльдшэ Эрднин «Зая-Пандит, эс гиж Өдстэ Ном» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Зая – Пандит:

Ээжин келнэс дотань
Эн орчлнд бээхий?
Һарлцсн келнэс эңкрнь
Һазр деер олдхий?
Бичг ясерулхин тускар
Урднь кесгтэн ухаллав.
Белдврин көдлмш ода
Урмдтаһар күцэж бээнэв.
Хуудм келнд орчулсан
Хэрү ясх кергтэ.
Деернь чигн орчулх
Дала зокъялмуд бээнэ.
Адһж, эркн орчулх
Үнтэ зокъялмуд заахла:
«Алтн герл», «Дорж жодв»,
«Үлгүрин дала», «Зуңкван тууж» ...

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Элдшэ Эрднь кезэ төрсмн?
2. Элдшэ Эрднин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
«Аавин һанз»
«Улан өөдм»
«Зая-Пандит, эс гиж Өдстэ Ном»
«Хавр»
«Ээжин зовлц»
4. Элдшэ Эрднин түрүн дегтрнь яһж нерэдгднэ?
5. «Зая-Пандит, эс гиж Өдстэ Ном» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төрмүд босхжана?
6. «Эээжин зовлц» гидг үүдэврин учр-утхинь цээлһтн.

III. «Зая-Пандит – алдр номт» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Зая-Пандитын тускар тадн ю меднт?
2. Зая-Пандитын дүр хальмг билгтирин альк үүдэврмүдт үзүлгдсн?
3. Өөрд-хальмгин туужд тод бичг ямаран чинр зүүнэ?

15 - вариант

I. Нуура Владимирин «Экин эрүн зөв» гидг үүдэврин тасрха айслуиж умшгн.

Агчмин дунд эрүл нанд
Эмд бээшго ухан орсинь
Санх болһм, хуучта гергнө
Сурвр мини чикнд доңһдна:
«Үрнәннь төлэ эмд үлдэд,
Үклэн диилх экин зөвтэв.
Түүнэс даву күсл нанд
Төрүц төрэд угань лавта.
Эндр күртл заян нанд
Өрв өвдсинь медэд угав.
Өрүлг уга жульжухам эн,
Эрж бээхм – өдрим са.
Төвсн хөвин, таньл улсин
Төвсн тамһ эдгэд уга.
Өрүн болһн шинэс төрж,
Өврмжтэ тоотынь үрндэн секнэв».

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Нуура Владимир кезэ төрсмн?
2. Нуура Владимирин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Үгин күчн»
 - «Экин эрүн зөв»
 - «Модн болн күн»
 - «Көк буурл теегм»
 - «Багшин нерн туғар делснэ»
4. Нуура Владимирин түрүн дегтр яһж нерэдгднэ?
5. «Эрцс һолын мөсн дорас» гидг үүдэврин учр-утхинь цээлһтн.
5. Түүрвэч үүдэврмүдтэн ямаран төрмүд босхна? (үлгүр олзлж келтн)

III. «Багштан ханлан оргнэв» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Багш күүнд нерэдгдсн хальмг билгтнрин ямаран үүдэврмүд умшлг?
2. Багшин эрдм юуһарн оньчта?
3. Күндлдг багшиннь тускар келж өгтн.

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял

16 - вариант

I. Балга Санжин «Күүкнэ эрүн нерн» гидг үүдэврин тасрха айслууж умшгн.

Хойрдгч өдрин чилгчин алднд Бадня үг келхлөрн, хальмгуд түргэр, арднь орж төрскн бичг-тамһан дасч медж авлһн өрк биш кергтэн туск, дөкөд, цуг хальмгудын дигтэ цагтан һардг барин нег мөч бүрдэлһнэ туск төрөр күүндвр кехмн гисн селвг орулж өгв.

Төрүнэ тоолвр хургар хойрдгч энгдэн өргмжтөһөр батлж авгдв, болв негдгч энгдэн, шрифтин туст, шуугата күүндвр татв. Зөрм дөрвднр орс транскрипцид орхмн гисн селвгэн өгв. Зөрмснь болхла, латинск алфавит авхмн гиж селвг өгцхэв. Бадня Цеценэ хоюрн дөкнэс дөрвднрлэ халурхсн зүтклдэ келһэн эклв, төрскн келнэ бичг ямаран деер болдгиг ик учр-утхтахар, ул-сүүртөһөр медүлж келцхэв. Эн төрөр хург нам төрүц ямаран чигн зовшөрлт күцж чадсн уга.

II. Сурвмудт хэрү өгтн:

1. Балга Санж кезэ төрсмн?
2. Балга Санжин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Чонкушк»
 - «Заян»
 - «Күүкнэ эрүн нерн»
 - «Хаана зэрлг»
 - «Залһмж»
4. Балга Санж гражданск дээнэ цагт альд церглж йовсмн?
5. Балга Санжин «Йоснас даву күчн» гидг түрүн дегтр кезэ, альд барас һарв?
6. «Күүкнэ эрүн нерн» гидг үүдэвртэн түүрвөч ямаран төр босхжана?

III. «Йоста хальмг күүкд күн» гидг төрөр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Күүкд улсин кезэңк бээдл-жирһл медүлжэх ямаран үүдэврмүд умшгт?
2. Кезэңк болн өдгэ цагин күүкдин заң-бэрцинь шинжлэд келж өгтн.
3. Күүкд күүнэ йисн эрдм нерэдтн.

17 - вариант

I. Балакан Алексейин «Элстин вальс» гидг үүдэврн тасрха айслууж умштн.

Хун цаһан гермүд тосхон
Халта баһчудын цогц баахн,
Хальмгин теегт дүнгэлһж босхон
Хотл балһен – Элст сээхн.
Элстин вальс, баһчудын вальс,
Эргэд биилхд таалта айс,
Эңкр Элст зүркнд өөр,
Эн балһен – мини зөөһ.
Өргн уульһнд, кок паркд
Өлзэтэ жирһлин көрң буслна,
Өнр баһчудын кишгтэ өркд
Өдр ирвэс байр икднэ.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Балакан Алексей кезэ төрсмн?
2. Балакан Алексейин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Мана экнр»
 - «Ээж һазрм»
 - «Һурвн зург»
 - «Мини төрскн»
 - «Арвн һурвн өдр, арвн һурвн жил»
4. «Һурвн зург» гидг үүдэврн һол дүринь заатн?
5. «Һурвн зург» гидг үүдэвртән түүрвөч ямаран төрмүд босхжана?
6. «Ээж һазрм» гидг шүлгин чинр-утх цөөлһтн.

III. «Элст – хотл балһен» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Элст Хальмг Таһһчин хотл балһен болж кезэ тогтла?
2. Хотл балһсна кеермжс нерэдтн.
3. Элстин туск шүлгүд заатн.

18 – вариант

I. Буджала Егорин «Элстин бумб» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Эңкр мини, иньг мини,
Элстин бумб бичэ март,
Энд чини иньгүд кевтнэ,
Эдн чин хөв харсала.
Улан бадмс авч ирэд,
Олн нердин өмн тэв.
Мөңк халын өөр зогсад,
Мана жирхлин үн мед.
Шар бадмс авч ирэд,
Шатлад эрсин дор тэв.
Алтар бичэтэ нердинь умшад,
Эрүн седклтэ ахнран тодл.
Цахан бадмс авч ирэд,
Цогц деернь архул тэв.
Үннэ төлө, кишгин төлө.
Өмөн өгсн көвүд тодл.

II. Сурврумудт хэрү өггн:

1. Буджала Егор кезэ төрсмн?
2. Буджала Егорин төрсн хазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилггн:
 - «Төгрэш»
 - «Элстин бумб»
 - «Диилврин төлө»
 - «Тег дундан ирхнь ...»
 - «Мини хойр башмг»

4. Буджала Егорин түрүн дегтр ялж нерэдгднэ?
5. «Элстин бумб» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Тег дундан ирхнь» гидг үүдэврин чинр-утхинь цээлггн.

III. «Диилврин өдр» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өггн.

1. «Диилврин өдр» Эрэсэд кезэ, юн учрар темдггднэ?
2. Алдр Төрскэн харсгч дээнэ төрт нерэдгдсн хальмг бичэнрин ямаран үүдэврмүд умшлт?
3. Эрэсэн туужин эн хашута халхин туск ямаран туужс тана өрк-бүлд хадлгднэ?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял
19 – вариант

I. Бембин Тимофейин «Хальмг келм» гидг үүдэврин тасрха айслууж умшгн.

Уурган дахулад, аакм
Уурхан саң күртэсн,
Уудлад эдлж, саакм,
Уут, тулмнь тертэсн,
Уул өөдөн сунсн,
Ууд теегэр сунясн –
Уул хальмг келм!
Өлсхд – тежэл өгсн,
Өвдхд – эмчнь болсн,
Өнчнд – санань зовсн,
Өвүд – шуд элглсн,
Хатуд - девскр делгсн,
Халунд - серү татгсн –
Хальмг мини келм!

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Бембин Тимофей кезэ төрсмн?
2. Бембин Тимофейин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
«Итклтэ иньгин дурн»
«Бамб цецг»
«Уршгта туула»
«Хальмг келм»
«Түүмр»
4. «Бамб цецг» гидг үүдэврин һол дүринь заатн.
5. «Уршгта туула» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран тор босхжана?
6. «Итклтэ иньгин дурн» гидг үүдэврин чинр утхинь цээлһтн.

III. «Төрскн келн» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Төрскн келн күүнэ жирһлд ямаран чинр зүүнэ?
2. Хальмг билгтнрэс кен, ямаран үүдэвр хальмг келнд нерэдж бичемн?
3. Төрскн келндән хару улсин тускар меднт?

20 – вариант

I. Жимбин Андрейин «Түрүн хавр» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Генткн дорд ар үзгэс ик хар үүлн харч аашень хөөч күүкид үзгдв. Үүлн улм өөрдх дутман нигтрв. Өдр өңгөн сольв.

Нохан хөөдөн өөдмин ташуһур туухар адһв. Салькта хур асхад орв. Нохана хураж йовсн хөөднь эн хурин аю дахж гүүлдв. Салькн улм чанһрад, хур нигтрв. Нег ик чанһ дун өмн үзгэс һарад, хөөдин деегэр давад, дорд ар үзгд күрсн болж, Ноханд соңсгдв. Хөд даруны йосар жисв. Орү хэлэлһдг арһ уга. Нигт, ут нооснь хурд ивтрж норад, хөөдт күнд болв. Өмсч йовсн плащан Нохан тээлж авад, бээсн чидлэн хурһад, хөөдөн сөргэд йовж, эргүлэд авч ирж йовла. Генткн ик цаһан хөн Нохана хажуһар давад һарв, наадк хөөднь түүнэ ардас цүврлдв. Нохан уурлад чигн, һундад чигн уульхдан күрэд-күрэд одна.

Аш сүүлднь хур салькн хойр номһрв. Нохан хөөдтөһөн зөвөр ик холд үрүдэд орксан медэ бээнэ. Хөөднь чигн, Нохан бийнь чигн же болж көшв. Бүкл 2-3 часин дуусн хөөдлэ көөлдсн Нохан хотхрт хөөдөн зогсаһад, нег баахн цагт амрс гиж шиидв. Хөөнэ хурһд дегд даарлдад, чичрлдэд бээцхэнэ.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Жимбин Андрей кезэ төрсмн?
2. Жимбин Андрейин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврумудин жанринь йилһтн:
 - «Темән үүлн»
 - «Шиндә»
 - «Намчрж көкрсн теңгр дор»
 - «Дусал болһнд - жирһл»
 - «Таслгч эргц»
4. Жимбин Андрей олн жилин туршарт альд көдлж йолвсмн?
5. «Түрүн хавр» гидг үүдэвртән түүрвөч ямаран төр босхжана?
6. «Төрскн минь» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «28-гч Өөрм» гидг төрөр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Төрскән харсгч Алдр дээнэ цагт Хальмг Таңһч кезэ сулдхгдла?
2. Төрскән харсгч Алдр дээнэ төрөр бичгдсн үүдэврумуд заатн.
3. Дээнэ ветеранмудт нерэдсн йөрөл тогтатн.

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял
21 – вариант

I. Амр-Санана Антона «Арнэл» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгн.

Манж бичкн ташмган өргэд, арһулхар Арнэлын күзүнд күргв, жолаһан сулдхв. Арнэл гүүнэр ки авчкад, шовун мет ниссн болад, шурһж уралан зүткв. Негл агчмин дотр Сувсиг тер күцэд, ууд метклдв. Нүдн чирмх хоорнд Арнэл нер туурсн хурдн Сувсиг ардан үлдәһэд, ата-марһа авад, әмтнд бийән магтулв.

Тер мээдрин эргцд болсн урлданд әмтнд эс күлэгджәсн сонһн ончта хойр йовдл үзгдв: негдгчнь – Ховдгахна хойр ажрһ мацнад һарч ирцхәсн уга; хойрдгчнь – угатя Манжин мөрн Арнэл мацнад һарч, ата-марһа авб...

Арнэлын тускар әмтнә күр болн магтал улм икәр шуугв.

Арнэлан унсн Манжин дөрә тал әмтн гүүлдәд ирәд бәәхлә, Эрднин дотр бийнь дөрү-һуру болад, түүрчүләд, бизһрүләд бәәв.

Кесг улс Манжиг йөрәһэд, магтал келв...

II. Сурврмудг хәрү өггн:

1. Амр-Санана Антон кезә төрсмн?
2. Амр-Санана Антона төрсн һазр - усна нер чикәр заатн.
3. Эн үүдәврмүдин жанринь йилһгн:
 - «Муудран көвүн»
 - «Арнэл»
 - «Теегт»
4. Амр-Санан Антона орс келәр бичсн «Мудреншкин сын» гидг романых хальмг келнд кен орчулсмн?
5. «Муудран көвүн» гидг үүдәвртән түүрвәч ямаран төр босхжана?
6. «Арнэл» гидг үүдэврин чинр-утхинь цәэлһгн.

III. «Хальмг Таңһч» гидг төрәр ахр текст тогтатгн, амн үгәр келж өггн.

1. Хальмг олн әмтнә түрүн съезд кезә, альд болсмн?
2. Хүвсхлин хөөн Хальмг Таңһч тогтлһнд орлцсн нертә улсин нерд заатн.
3. Эн үүлдәчнрт нерәдгдсн ямаран үүдәврмүд тадн умшлг?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял
22 – вариант

I. Бадмин Серэтрин «Теегин үрн төлөдөн» гидг үүдэврин тасрха айслууж умштн.

Наласн өргн теегтөн ослэв,
Нарни халунд шатч тахшлав,
Хальмг теегин үрн төлөдөн
Хөөлнү жөөлн седклтэ боллав.
Догшн киитнд даарад, көрөд,
Дандж, түрж йовсн күүг
Ээмдэн көдрсн девлиннь хорманар,
Эңкрлж, халхлх эрүн седклтэв.
Хальмг теегин үрн төлөдөн
Хасн сумнас ээдгэ зөргтэв,
Агсад ирсн хортна өмнэс,
Аакуһан дураһад, ордг авъястав.
Хатмл баахн нурһта болвчн,
Хонһр, Жаһһран дурасн чидлгтэв.
Күрэд, шүүрэд атхсн хөөн
Көлинь ишкүллгэ шивдг авъястав.

II. Сурврумудт хэрү өгтн:

1. Бадмин Серэтр кезэ төрсмн?
2. Бадмин Серэтрин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Домбр»
 - «Мини нарта өрүн»
 - «Теегин үрн төлөдөн»
 - «Кишгән таднд өгнэв»
 - «Төрскн келн»
4. Бадмин Серэтрин түрүн дегтрнь яһж нерэдгднэ?
5. «Төрскн келн» гидг үүдэвртән түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Теегин үрн төлөдөн» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Хальмг улсин зевсгүд» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг улсин ямаран зевсгүд тадн меднт?
2. Нертэ домбрчнрин нерд заатн.
3. Хальмг зевсгүд татдг билгтирт нерэдгдсн ямаран үүдэврмүд тадн умилт?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял
23 – вариант

I. Баснга Баатрин «Булһна үкл» гидг үүдэврин тасрха айслулж умшгтн.

- Наснчн баһ биш, кукн. мини бийм арвн нээмтэдэн чини эцкдчнь ирэд, эзн болад бээһэд бээвшүв. Тер дотр теднчн чини ээмдк хувцичнь хаһлж, өричн овдкэж зарх, гесичнь өлскж, төрскичнь сануулж зовах улс гидг теднчнь биш, - гиж Цаһан келчкэд, күүкндөн санан зовад, нүднь гилц-гилц гиһэд, уульх бээдл һарад одв.

«Ач иктэ аав-ээж, ач-жич, төрл-садн хамг зөв гихлэ, арһ Булһнд йир уга. Тедниг медэд, зөвөн өгэ бээтл, Булһн, бийнь цумрхалж, хажһр гиж йир чадн уга. Аав-ээжин аюһар бээх зөвтэ мөн. Нам теднэн эс тевчхлэ, нань кенэн тевчхв ...» гих зүсн-зүүл ухан Булһнд орад бээнэ. Нег бийд Булһн дотран хаһ тустлан уурлад, нүдндк нульмсндан күч күрч ядад, босч сууһад бээв. Тер заагт экин келсн жөөлн, итклтэ үгмүд Булһниг тогтнулад бээв.

II. Сурврмудг хэрү өгтн:

1. Баснга Баатр кезэ төрсмн?
2. Баснга Баатрин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Экин туск частр»
 - «Булһна үкл»
 - «Чүүчэ»
 - «Кенз байн»
 - «Күмн өврж ханшго йовдл»
4. Баснга Баатрин түрүн дегтрнь яһж нерэдгднэ?
5. «Булһна үкл» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Экин туск частр» гидг үүдэврин учр-утхинь цөөлһтн.

III. «Баснга Баатрин нертэ хальмг үндсн театр» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг үндсн театр кезэ секгдсн?
2. Кезэ эн театрт Баснга Баатрин нерн зүүлһгдсн?
3. Баснга Баатрин нертэ үндсн театрт тэвгдсн ямаран наадд тадн үзлт?

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
24 – вариант

I. Манжин Нимгрин «Шар ямана арсн» гидг үүдэврн тасрха айслууж умштн.

Уһаһад арчж оркснла эдл жилмһр сээхн со.

Чилн цаһан дүүрн теңгрт, цудхж орксн мет, цаһан сар цаглиш уга ик холас цән-цән гийһэд, цаһан цасн бүркж орксн һазр хэлэж бөөнө.

Төмр хуһрм киитн. Цааран-нааран йовсн үкрин көлд ишкгдсн цасн шухтнна.

Ик цаһан һазр деер йилһрэд һарсн баран – Очра хотн. Өмтн унтад, нег нөөрөн авсн цаг. Киитнд тесч кевтж эс чадад, иигэрэн-тиигэрэн йовсн үкрмүдин эс сонсад, нег ноха кевтртэн кевтн кевтж, хая-хая боң-боң хуцад бөөнө.

Нань йир э уга. Э уга унтж кевтсн хотна дорд ар бийдк жолмин эркнө хаһрхаһар генткн һал пард гийһэд шатчкад, цааранднь шатад герл һарад бөөв.

II. Сурврмудт хэрү өгтн:

1. Манжин Нимгр кезэ төрсмн?
2. Манжин Нимгрин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Хар модн көшүр»
 - «Шар ямана арсн»
 - «Эн цуһар хавр»
 - «Залхуһитн яахв?»
 - «Аду өский, аду!»
4. «Һашута үнн» гидг хураңһуд ямаран үүдэврмүд орсмн?
5. «Хар модн көшүр» гидг үүдэвртэн түүрвэч ямаран төр босхжана?
6. «Шар ямана арсн» гидг үүдэврн учр-утхинь цээлһтн.

III. «Хальмгин ууһн бичэчнр» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Хальмг ууһн бичэчнрин нердинь заатн.
2. 20-30 жилмүдин утх-зокъялын һоллгч төрмүд заатн.
3. 20-30 жилмүдт Манжин Нимгр хальмг утх-зокъял делгүрүлһнд ямаран тэвцэн орулсмн?

11-гч класс. Хальмг утх-зохъял
25 – вариант

I. Санжин Николайин «Будгата бор керэ» гидг үүдэврин тасрха айслууж умшгн.

Бор керэ
Бурһсн модна
Бүчр деер
Бээгн келнэ:
- Бурһсн модн,
Бичэ нээхлич.
Бичкн һужмлым
Бичэ унһаһич.
- Бичкн һуужмлычнь
Бүчр деерэн
Бэрэд бээдг
Болзгнь чилв.
-Бүчрэн хармһсн
Бурһсн модн
Би чамаг
Бүрүһэр идүлнэв.

II. Сурврмудг хэрү өгтн:

1. Санжин Николай кезэ төрсмн?
2. Санжин Николайин төрсн һазр - усна нер чикэр заатн.
3. Эн үүдэврмүдин жанринь йилһтн:
 - «Үвлэр ирсн дурн»
 - «Будгата бор керэ»
 - «Өвкнрин һазр»
 - «Төрскн школ»
 - «Хатхмр зег»
4. Санжин Николайин бичкдүдг нерэдгдсн ямаран дегтрмүд меднт?
5. «Хатхмр зег» гидг дегтрт орсн шүлгүд юунд нерөдсн?
6. Санжин Николайин үүдэлтин тускар ю меднт?

III. «Өдгэ цагин хальмг бичэнр болн шүлгчир» гидг төрэр ахр текст тогтатн, амн үгэр келж өгтн.

1. Өдгэ цагт үүлджэх хальмг бичэчнрин, шүлгчнрин нерд заатн.
2. Өдгэ цага билгтнрин ямаран үүдэврмүд тадн меднт?
3. Тааста бичэчин эс гиж шүлгчин тускар келж өгтн.